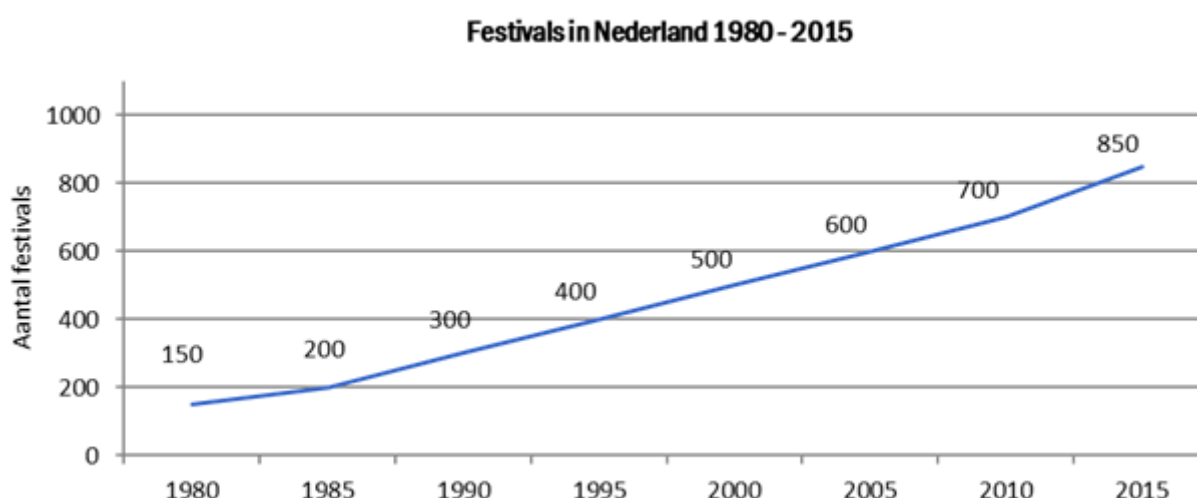

Festivalisering: is de grens bereikt?

Tussen 1980 en 2015 is het aantal (kunst & cultuur) festivals gestegen van 150 naar 850 per jaar. Met een groei van +500% zijn festivals in 25 jaar tijd een vast onderdeel geworden van de vrijetijdsbesteding van consumenten, vooral van jongeren in de leeftijdscategorie 18 tot 30 jaar. Steden als Amsterdam, Rotterdam en Breda nemen maatregelen tegen de overlast die festivals veroorzaken¹. Maar: waar zit de festivaldruk nu precies en waar eindigen de feiten en begint beeldvorming? Lex Kruijver, directeur van Respons, gaat in op trends en ontwikkelingen op festivalgebied.

De festivalmarkt is de afgelopen decennia sterk gegroeid en tot wasdom gekomen. Toch blijkt uit recente cijfers van Respons dat de rek er nog niet uit is. Zo steeg het aantal festivals in de periode 2012-2016 opnieuw afzonderlijk (+30%). Deze stijging wordt echter niet alleen veroorzaakt door het aantal nieuwe festivals dat plaatsvindt, maar ook door redenen van technische aard. Zo zijn er reeds bestaande festivals die door een stijging in de bezoekaantallen of een inhoudelijke verschuiving naar een kunst- en cultuurprogrammering in de festivalcijfers terechtkomen (met een ondergrens van 3.000 bezoeken). De publieke opinie over 'festivalisering' is dus enerzijds gebaseerd op de sectorale groei en anderzijds is er een gevoel van festivalisering, dat ook gevoed wordt door berichtgeving in de media. Uit de festivalcijfers blijkt ook dat er nog twee factoren zijn die het gevoel van festivalisering versterken: meerdaagse festivals met eigen campings en nationale en internationale vervoersstromen.

Meerdaagse festivals met eigen campings

Hoewel de gehele festivalmarkt in de lift zit, groeit het aantal meerdaagse festivals nog net wat harder. Hierdoor groeit het aantal festivaldagen sneller dan de cijfers over het aantal festivals laten zien, wat het gevoel versterkt dat er altijd wel ergens in het land een festival aan de gang is. Bovendien groeit het aantal festivalcampings², waardoor bezoekers ook in de tijd langer op het festivalterrein aanwezig zijn. Daarbij betekent een festivalcamping vaak ook een groter beslag op de openbare ruimte.

Nationale en internationale vervoersstromen

Festivals hebben voornamelijk een regionale en nationale aantrekkingskracht. Doordat bezoekers bereid zijn om er grote afstanden af te leggen, ligt er een hogere druk op het Nederlandse vervoersnetwerk (meer files en vollere treinen). Ook is het aantal internationale festivals (festivals met minimaal 10% internationale bezoekers) in slechts vier jaar tijd bijna verdubbeld. Hierdoor moeten er jaarlijks tenminste een half miljoen buitenlandse bezoekers vervoerd worden naar festivalterreinen.

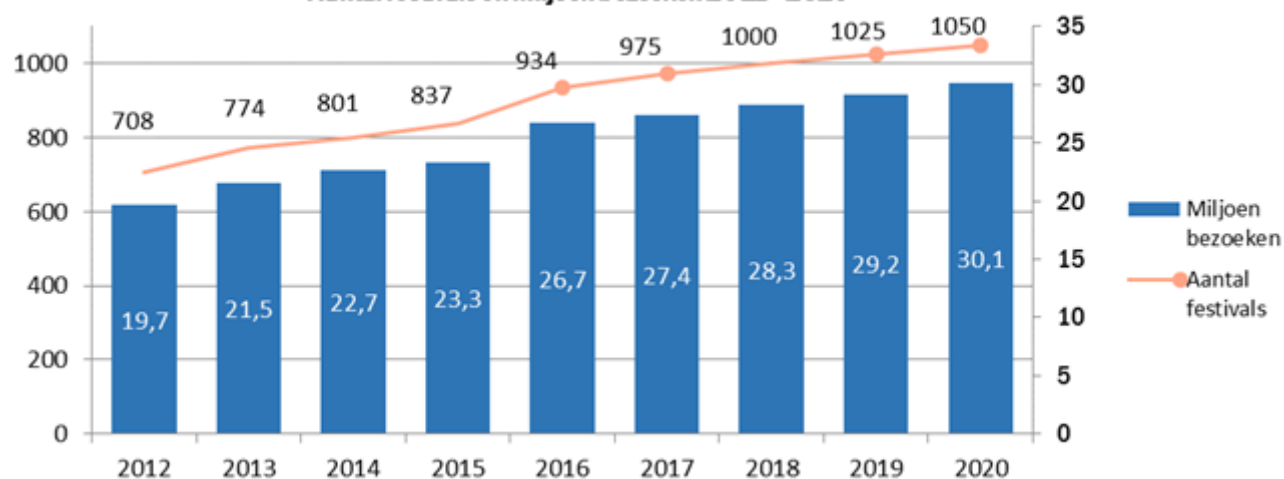
Herkomst festivalbezoekers 2013 - 2016

Verwachtingen komende jaren

Ondanks de pogingen van steden als Amsterdam en Rotterdam om de festivalgroei af te remmen, verwachten de onderzoekers van Respons dat voorlopig nog niet terug te gaan zien in de cijfers. "De prognose luidt dat we in 2018 door de grens van duizend kunst- en cultuurfestivals gaan en dat we in 2020 dertig miljoen bezoeken noteren", aldus Lex Kruijver. Vooral het aantal kleine en middelgrote festivals neemt toe. Hoewel steden steeds meer verdichten, is er voor dit type festival altijd wel een locatie te vinden. Tevens laten de cijfers zien dat de groei van het aantal festivals ook steeds meer buiten de grote steden plaatsvindt.

Aantal festivals en miljoen bezoeken 2012 - 2020

¹ Volkskrant, 23 juli 2017: 'Festivalisering' stuit op grens: Nederland wordt te klein voor zo veel festivals.

² Recreatie & Toerisme: Nummer 5, 2017.

